

„KAIP SUPRANTI SAKINĮ „KULTŪRA SKLEIDŽIASI PER KŪRYBĄ IR TARNAVIMĄ BENDRUOMENEI“?“

Samanta Jakovlovaitė, 10 klasė

Mokytoja Lina Butkuvienė, Kretingos rajono Darbėnų gimnazija

Kultūra, ko gero, kasdienis, mūsų dažnai vartojamas žodis, kurį kiekvienas puikiai žinome, tačiau toli gražu ne kiekvienas į jį įsigiliname. Retas žmogus išties vertina ir bando išsaugoti kultūrą. Rašytojas Justinas Marcinkevičius yra pasakęs, jog „bene aktyviausias kultūros sargas, savotiškai transformuojantis kultūrinį palikimą į dabartį ir ateitį, yra rašytojas“. Rašytojo galvoje nuolat sukasi ne visiems suprantamos, keistos ir tuo pačiu įdomios mintys, nė neabejoju, jog jie turi begalybę idėjų, kaip būtų galima pasitarnauti kitiems. Dauguma rašytojų kam nors paskiria savo kūrybą: vieni rašo sau, antri mylimiesiems, o štai treči – visuomenei, siekdami kažką pakeisti, išreikšti savo nepasitenkinimą esama padėtimi. Taigi, kyla klausimas, koks žmogus, kurdamas ir tarnaudamas bendruomenei, gali skleisti kultūrą?

Visų pirma, kultūrą gali skleisti labai garbingas, tvirtas ir sąmoningas žmogus. Toks žmogus siekia parodyti visuomenei doro gyvenimo kelią ir pats stengiasi juo vesti kitus. Būtent tokia asmenybė buvo blaivybės sąjūdžio organizatorius Motiejus Valančius. Jis, aplinkui matydamas didžiulį girtavimą, nebegalėjo to pakęsti ir įkūrė blaivybės sąjūdį, kuriame siekė atitraukti valstiečius nuo girtavimo. Šis žmogus, siekdamas skleisti kultūrą, kovojo ne tik su alkoholizmu, bet ir su lietuviškų knygų draudimu. Jei domitės šia tema, tikriausiai žinote, jog Motiejus Valančius didele dalimi prisidėjo prie slapto lietuviškų knygų gabenimo per sieną. Jis rėmė knygnešius, rizikavusius savo gyvybe dėl lietuviško rašto. Galų gale šių žmonių darbas nenuėjo veltui: 1904m. spaudos draudimas buvo panaikintas, o atstovas Rusijos imperijos valdžiai pareiškė, jog nėra esmės drausti lietuviškas knygas, kadangi neįmanoma sustabdyti jų plitimo. Tokių žmonių kaip M. Valančius dėka šiandien mes galime skaityti, rašyti ir kalbėti sava kalba, didžiulis savo kraštu bei turėti savitą kultūrą. Taigi, manau, jog žmogus, skleidžiantis kultūrą, turi būti doras, sąmoningas ir ryžtingas.

Visų antra, kultūrą taip pat gali skleisti žmogus, kuris yra atsidavęs kitiems bei turi tvirtą savo nuomonę. Toks žmogus paprastai „nesitveria savame kailyje“ ir nuolat bando ką nors pakeisti, padaryti pasaulį geresnį ir žingsnis po žingsnio kopti link to pasaulio tobulumo. Būtent šitoks buvo Kristijonas Donelaitis, Mažosios Lietuvos lietuvių grožinės literatūros pradininkas, evangelikų liuteronų kunigas, skleidęs kultūrą ne kur kitur kaip bažnyčioje. Jo klebonavimo metu buvo pastatyta nauja bažnyčia, mokykla, rekonstruota klebonija. Iš šių faktų galime padaryti vieną svarbią išvadą - klebonas buvo labai atsidavęs savo bendruomenei bei nuoširdžiai jai tarnavo. Kad bendruomenės tarnas siekė skleisti kultūrą rodo ne tik jo atlikti geri darbai, bet ir kūryba. Kalbu apie garsiuosius K. Donelaičio parašytus „Metus“. Šia savo poema rašytojas stengėsi parodyti darbo svarbą žmogui, jis aukštino dorą gyvenimą bei skatino būrus saugoti tautinę tapatybę. Vienas pagrindinių poeto sukurtų veikėjų – Pričkus. Kūrinyje šis vyras mato tiek ponų, tiek paprastų būrų gyvenimą, su visais palaiko gerus santykius ir, svarbiausia, nevengia pamokslauti, savo lūpomis įkvepia siekti doro, kultūringo žmogaus idealo. Šis veikėjas atskleidžia paties autoriaus požiūrį į gyvenimą. Žinoma, reikia nepamišti paminėti ir to, jog klebonas buvo savotiškas maištininkas: poemoje vyravo ne itin gražūs žodžiai, buvo kritikuojami vokiečių ponai. Dėl šių priežasčių K.

Donelaičiui, dar gyvam esant, poema neišvydo dienos šviesos. Po autoriaus mirties šį jo „palikimą“ ėmė tvarkyti Liudvikas Rėza: jis išbraukė eilutes, smerkusias vokiečių ponus, pakeitė kai kuriuos vartoti netinkamus žodžius ir 1818 metais išleido šį šedevrą. Net ir šiandien, skaitydami šią poemą, vis dar galime iš jos nemažai išmokti. Taigi, kultūrą gali skleisti toks žmogus, kuris nenustygsta vietoje, galbūt netgi šiek tiek maištauja, norėdamas padaryti pasaulį geresnį, toks žmogus dažniausiai būna labai atsidavęs bei pasišventęs kitiems.

Apibendrinama galiu teigti, kad net ir šiomis dienomis ne visi paiso kultūros, tačiau atsiranda tokių, kuriems ji rūpi, tokie žmonės stengiasi ją išsaugoti. Žmonės, bandantys skleisti kultūrą, ir patys yra dori, siekiantys gerovės bei atsidavę kitiems vardan to, jog pasaulis galėtų būti geresnis. Taigi, kaip bebūtų, reikia pripažinti, jog tokių žmonių atsiranda vis mažiau, tad manau, jog reikia gerbti ir vertinti tai, ką jie daro.